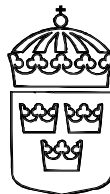

Kommittédirektiv

Ett eventuellt svenskt deltagande i
Europeiska bankunionen

Dir.
2017:123

Beslut vid regeringssammanträde den 13 december 2017

Sammanfattning

En särskild utredare ska göra en genomgripande analys av innebörden av ett eventuellt svenskt deltagande i Europeiska bankunionen, redovisa för- och nackdelar samt de risker som är förknippade med att delta i eller kvarstå utanför bankunionen.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2019.

Bakgrund

År 2012 kom medlemsstaterna i Europeiska unionen (EU) överens om att inrätta ett gemensamt system inom EU för tillsyn över banker och hantering av banker i kris. Systemet benämns Europeiska bankunionen och omfattar i dag de medlemsstater som har euro som valuta. Bankunionen kompletterar Europeiska monetära unionen (EMU) och den inre marknaden. Bankunionens övergripande syfte är att säkerställa att banker tar kontrollerade risker och att banker i kris kan rekonstrueras eller avvecklas så att företagens ägare och långivare – inte skattebetalarna – ska bära förlusterna.

Bankunionen består i dag av två delar: Dels den gemensamma tillsynsmekanismen (Single Supervisory Mechanism), som trädde i kraft i november 2014, dels den gemensamma resolutionsmekanismen (Single Resolution Mechanism), som trädde i kraft i januari 2016.

Genom den gemensamma tillsynsmekanismen och den gemensamma resolutionsmekanismen sammanförs ansvaret för tillsyn och krishantering i euroområdet till centrala myndigheter på EU-nivå: Europeiska centralbanken (ECB) respektive en gemensam resolutionsnämnd (Single Resolution Board).

I syfte att täcka behovet av extern finansiering inom ramen för den gemensamma resolutionsmekanismen finns den gemensamma resolutionsfonden (Single Resolution Fund), som finansieras genom avgifter från bankerna. En finansiell säkerhetsmekanism – som innebär att resolutionsfondens finansieringskapacitet som en sista utväg ska kunna säkras med offentlig finansiering – är föremål för förhandlingar inom EU.

En tredje del i bankunionen, en gemensam insättningsgarantiförsäkring (European Deposit Insurance Scheme), är föremål för förhandlingar inom EU.

Deltagande i bankunionen är frivilligt för de medlemsstater som inte har euro som valuta. Det sker genom att ett nära samarbete upprättas med den berörda medlemsstaten vilket i huvudsak innebär att ansvaret för tillsyn och krishantering i medlemsstaten hanteras av ECB respektive den gemensamma resolutionsnämnden.

Sverige – som inte har euro som valuta – har valt att inte delta i bankunionen vid dess tillkomst men har inte uteslutit ett senare deltagande i samarbetet. I Sverige motsvaras den gemensamma tillsynsmekanismen, resolutionsmekanismen och insättningsgarantiförsäkringen av regelverken om kapitaltäckning, krishantering respektive insättningsgaranti. Det är i huvudsak Finansinspektionen och Riksgäldskontoret som har ansvaret för tillämpningen av dessa regelverk som grundas på unionsrätten.

Uppdraget

Mot bakgrund av de erfarenheter som kan dras från bankunionens första verksamhetsår och de förändringar som har skett i Sverige och i omvärlden under den tiden, finns det nu anledning att överväga om ett deltagande i bankunionen ligger i Sveriges intresse. En särskild utredare ska därför göra en genomgripande analys av innebörden av ett eventuellt svenskt deltagande i

bankunionen. Eftersom utredningen ska kunna ligga till grund för ett svenskt ställningstagande ska utredaren redovisa för- och nackdelar samt de risker som är förknippade med att delta i eller kvarstå utanför bankunionen.

Utgångspunkten för utredningen ska vara att Sverige inte har euro som valuta. Utredningen ska därför innefatta en bedömning av förutsättningarna för Sverige att delta i bankunionen på likvärdiga villkor jämfört med de medlemsstater som har euro som valuta.

Utredaren ska utgå från utvecklingen inom och erfarenheterna av bankunionen så här långt. Utredaren måste också göra en rad kvalificerade antaganden om den framtida utvecklingen inom såväl EU som Sverige. Det innebär att utredaren bör ta sin utgångspunkt i ett antal tänkbara händelseförlopp där konsekvenserna av att delta i bankunionen ställs mot konsekvenserna av att kvarstå utanför den.

Utredaren ska särskilt beakta och klargöra vilken betydelse att delta i bankunionen eller kvarstå utanför den har för

- Sveriges förutsättningar att säkerställa en god tillsyn över banker och en effektiv hantering av banker i kris,
- den finansiella stabiliteten i Sverige,
- den svenska finansmarknaden,
- svenska företags möjligheter att på likvärdiga villkor konkurrera med utländska aktörer på EU:s inre marknad,
- de svenska myndigheter som berörs samt ansvarsfördelningen mellan dessa och EU:s myndigheter,
- Sveriges förhållande till EU:s ekonomisk-politiska samarbete och den pågående fördjupning som sker där,
- Sveriges inflytande i Europeiska systemet för finansiell tillsyn (ESFS),
- Sveriges förhållande till andra bilaterala, multilaterala eller regionala samarbeten på det ekonomiska och finansiella området och
- Sveriges offentliga finanser och statsbudgeten, inklusive den finansiering som sker via EU-budgeten.

Uppdragets genomförande

Utredaren ska noga följa händelseutvecklingen inom bankunionen men även i stort inom EU, särskilt när det gäller andra delar av den pågående EMU-fördjupningen och den inre marknaden. Utredaren ska hålla sig informerad om och beakta det arbete som pågår på dessa områden inom Regeringskansliet och andra relevanta myndigheter.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2019.

(Finansdepartementet)